

## Lærervejledning

### Der var engang...

#### *På eventyr i Tivoli*

**Klassetrin: 4. – 6. klasse**

**Varighed: 3 - 7 lektioner á 45 minutter foruden Tivoli-turen**

#### **Formål**

Eleverne skal tilegne sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at:

- Strukturere og skrive tekster i forskellige fiktive og ikke- fiktive genrer
- Kende betydningen af sproglige og stilistiske virkemidler
- Udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i sammenhængende form
- Vise kendskab til både genrens og enkelte forfatterskabers særpræg

#### **Afgrænsning**

Grundet materialets begrænsede omfang gives der kun ideer til klasses Diskussioner, og der indgår **ikke** færdige analyser af de udvalgte indledninger. Materialet kan i flere tilfælde lægge op til mere dybdegående diskussioner, som ikke er uddybet her. Man kunne eksempelvis gå ind i en skelnen mellem folkeeventyr og kunsteventyr eller en mere detaljeret forklaring af H.C. Andersens liv. Se derfor dette materiale som vejledende.

#### **Overordnet introduktion**

Vi foreslår, at eleverne læser indledningerne til flg. eventyr:

- Fyrtøjet
- Den grimme Ælling
- Kærestefolkene
- Snedronningen

Afhængig af udgaverne der læses fra er det op til den enkelte lærer at afgrænse indledningens længde. Der opfordres til at indledningens længde går i spænd med efterbehandlingsarkets definition på samme.

Der lægges op til en vekslen mellem gruppearbejde, individuelt arbejde og gennemgang/opsamling i plenum. Sidst i materialet er der et kopiark, der skal bruges til gruppearbejde.

Der er også mulighed for at arbejde mere dybdegående med et enkelt eventyr.



## Forslag til detaljeret lektionsplan:

### Lektion 1

Eleverne får stillet til opgave to-og-to at tale om, hvad de har af kendskab til H. C. Andersen og hans eventyr. Dette får de 5 minutter til. Der samles op i plenum, gerne ud fra flg. spørgsmål:

- Hvem var H.C. Andersen?
- Hvad handler eventyr om?
- Hvordan kan man kende eventyr?
- Er der noget særligt, der kendetegner H.C. Andersens eventyr?

Læreren skriver løbende elevernes input på tavlen, og her er det vigtigt, at eleverne undervejs skriver deres tanker ned på papir. Dette gøres både for at stimulere elevernes hukommelse og for at give dem muligheden for senere i forløbet at kunne bruge deres noter til den afsluttende opgave. Til slut kan der tages et billede af brainstormen på tavlen, som kan bruges til slut i forløbet. Læreren supplerer i slutningen af lektionen med evt. manglende oplysninger.

### Lektion 2

Introduktion af indledning.

Definitionen af en indledning er en appetitvækker, der anslår eventyrets tema/spænding, stemning og stil. Desuden forekommer en præsentation af karaktererne, deres indbyrdes relationer, miljø, samt konfliktstof. *Hvem, hvad, hvor* og evt. *hvornår* er spørgsmål, der her besvares. Det er vigtigt at pointere, at indledningen *kun* indeholder en *præsentation* af konfliktstoffet.

Eleverne har hjemme læst indledningerne og skal nu i grupper arbejde med en eller flere af indledningerne ud fra spørgsmålene på kopiarket, som du finder på sidste side i dette materiale. Spørgsmålene er rettet mod en samtale om H.C. Andersens skrivestil. Han bruger mange forskellige teknikker bl.a. direkte tiltale, beskrivelser, udråb, omvendt kronologi og forskellige fortælle typer.

### Lektion 3

Der arbejdes i denne lektion fortsat med opgaverne på kopiarket. Opgaverne færdiggøres, og gruppernes besvarelse gennemgås herefter i plenum. Formålet med lektion 2-3 er, at eleverne opnår et dybere kendskab til H.C. Andersens skrivestil og gennemgående sproglige træk. Denne viden skal senere hen bruges, når eleverne skal skrive deres egen eventyrindledning.

### Lektion 4 (kan udelades)

Eleverne får en kopi af "Den flyvende Kuffert", som læreren læser højt. Efterfølgende diskuteres de sproglige og stilistiske træk fra eventyret i plenum. Det er op til læreren at finde relevant stof til gennemgang i plenum af eventyret. Evt. kan der være fokus på modsætningsforhold, morale, tema mv. Formålet med, at eleverne får læst et eventyr op, er, at de får skærpet deres motivation og inspiration til det videre forløb i skriveprocessen. Derudover vil der i den kommende periode være en udflugt til Tivoli, hvor eleverne skal ledes endnu dybere ind i H.C. Andersens eventyrunivers.



Inden turen går mod Tivoli introduceres eleverne til skriveopgaven, der består af en selvskrevet indledning til et eventyr samt kommentarer til egne til- og fravalg. Eleverne skal benytte sig af den viden, de har tilegnet sig i de forrige lektioner, såsom stilen og sproget. Er kommentardelen for vanskelig for det pågældende klassetrin, kan denne del af opgaven udelades. Formålet med den skriftlige opgave er, at eleverne lærer at omsætte deres viden til praksis.

## **Tivoli-turen**

Når eleverne er i Tivoli og tager turen i forlystelsen "Den flyvende Kuffert", skal de gøre sig nogle overvejelser om, hvad deres eget eventyr skal handle om. Derfor skal de udvælge to figurer fra turen samt et sted. Ydermere stilles der krav til, at indledningen skal indeholde sproglige og stilistiske H.C. Andersen-træk. Formålet med dette er, at eleverne de to efterfølgende lektioner skal skrive en indledning til deres eget bud på et eventyr, hvor de udvalgte figurer og stedet skal optræde.

Vi anbefaler at Tivoli-turen liggens efter 3./4. lektion. Grunden hertil er, at turen forhåbentligt vil inspirere eleverne til deres indledning, og at de har de sproglige og stilistiske træk for øje i inspirationsfasen.

## **Lektion 5 og 6**

Eleverne arbejder med de noter, de har skrevet i Tivoli, og skrivearbejdet påbegyndes samt færdiggøres. De elever, der ikke er færdige, skal have deres indledninger klar til næste lektion.

## **Lektion 7**

Eleverne sætter sig i grupper, og alle i gruppen læser deres indledninger samt eventuelle kommentarer højt for hinanden. Er der tid til det, brug da billedet af brainstormingen fra 1. lektion, og udvid med nye begreber fra eleverne.

Afslutningsvis kan nogle eller alle elever læse deres indledning højt for klassen.



## Quizsvar:

- 1) Fyrtøjet
- 2) 3
- 3) I venstre side
- 4) 7
- 5) Ved siden af den kinesiske kejser/På skorstenen
- 6) Snedronningen
- 7) Nattøj, kappe og kongekrone/Ikke noget på
- 8) (Om Årtusinder er det rigtige svar, men det er der sikkert ikke nogen, der hører – eller kender) Klods Hans kan godkendes.
- 9) Livet er nu det bedste eventyr
- 10) En fjerpen (og papir)



Kopiark

## Hvad er en indledning egentlig?

### 1. I skal nu arbejde med følgende spørgsmål:

- Hvad tror I eventyret eller eventyrene handler om?
- Hvordan starter det? – dramatisk, trist, sjovt....
- Hvilken fortællertype bliver der brugt, og hvordan virker det på jer?
- Bruges der direkte tale, udråb, mange tillægsord eller andet? Hvordan virker det på jer?
- Hvad er en besjæling? Kan I finde en i eventyret?
- Kan I se, at det er et gammelt eventyr? Hvordan?

### 2. Man skal kunne svare på disse spørgsmål, når man har læst en indledning.

(Eksemplet er fra "Prinsessen på ærten"):

**Hvem?** (hovedpersonen) - *prinsessen*

**Hvad?** (tema/konflikt) - *er prinsessen i virkeligheden en prinsesse?*

**Hvor?** (hvor er vi henne?) - *på slottet*

Kan I svare på disse spørgsmål?

### 3. H.C. Andersens havde en særlig skrivestil. Han brugte blandt andet:

- Direkte tale – replikker
- Lydord og udråb eks.: "BANG". "pip, rap", "ih, oh,"
- Rammefortæller – fortælleren kommenterer på historien. Eks.: "Se så, nu skal I får at høre", "og det var klogt gjort".
- En del småord fx *jo, ganske, så, da, nok*

Kan I finde nogen eksempler på det i jeres tekst?

God arbejdslyst!

